

Magyar Népmesekatalógus 4, A Magyar Novellamesék Tipusai (Aa Th 850-999), Összeállította és a bevezetőt írta: Benedek Katalin, MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest 1984, 418 str.

Ovaj parcijalni katalog mađarskih usmenih pripovijedaka obuhvaća novelističke pripovijetke (Aarne-Thompsonovi tipovi br. 850-999); on je važan doprinos sustavnom uobličavanju potpunoga kataloga mađarskih usmenih pripovijedaka i predaja, koji se sukcesivno priprema objavljivanjem kataloga za pojedine pripovjedačke skupine. (Dosada su u istome nizu publicirani katalozi pripovijedaka o životinjama, "šildinskih" rugalica i mitskih predaja.)

Katalog novelističkih pripovijedaka izdan je, kao i prethodni, na mađarskom jeziku, uz iscrpne sažetke na njemačkome (str.334-375) i engleskom (str.376-418). Sažetak nosi naslov Uputa za upotrebu Kataloga, a sam naslov djela nije nigdje preveden, tako da čitatelj koji ne zna mađarski jezik može tek posredno zaključivati o naslovu knjige.

U sažetku se kritički prikazuju katalozi Aarne i Aarne-Thompsona te mađarska katalogizacija pripovijedaka, koja ima bogat historijat već od početka našeg stoljeća s djelima Katone, Berze Nagya i Hontia, a u naše vrijeme prvenstveno s radovima Agnes Kovács. Zatim se razmatra teorijsko pitanje o funkcijama motiva i morfološkim funkcijama na temelju radova Parpulove, Proppa i Dundesa. Slijedi iscrpna uputa o načinu opisivanja svakog tipa pripovijetke u osnovnome, mađarskom dijelu kataloga: uz ostalo, ondje je naslov, Aarne-Thompsonov broj, raščlanjena analiza pojedinog tipa prema velikim sintagmatskim cjelinama te kronološki pregled varijanata; zatim slijede različiti pomoćni popisi, bibliografije i sl.

U sažetku na njemačkom i engleskom, odmah nakon navedena opisa mađarskog dijela teksta, slijedi pregled svih obuhvaćenih tipova pripovijedaka s opširnim analitički raščlanjenim sadržajima (bez pregleda varijanata, koje su obuhvaćene u mađarskom tekstu).

MAJA BOŠKOVIĆ-STULLI

Miljan Mojašević, Jakob Grim i srpska narodna književnost, SANU, Beograd 1983, 562 str.

Dignum laude virum Musa vetat mori.

Horacije

"Mi Jugosloveni smo se, proučavajući uzajamne nemačko-jugoslovenske kulturne veze, nekako po tradiciji svoje germanoslavistike okretali Herderu, Geteu, Grimu, i nastojali da se ne zaboravi i ona druga, njihova Nemačka, duševna i široka, trudeći se da je, kao odbranu čovečnosti, suprotstavimo političkim nevoljama koje su nam u nekoliko mahova takođe dolazile iz njihove otadžbine" - veli Mojašević u Uvodu. Iz tog nastojanja, iz tog truda, proisteklo je i njegovo monumentalno delo *Jakob Grim i srpska narodna književnost*, na kojem je radio preko dvadeset godina. Ono je nastavak, i kruna Mojaševićevih proučavanja nemačko-jugoslovenskih kulturnih veza (v. njegovu knjigu *Nemačko-jugoslovenske kulturne veze*, Beograd 1974).

Šta je novoga imao da nam kaže Mojašević posle Šerera, Raumera, Ciglera, Mušga, Hibnera, Šofa, Denekea i tolikih drugih koji su se bavili životom i radom Jakoba Grima? Mnogo! A osobito o njegovom odnosu prema srpskoj narodnoj književnosti i o njegovim golemim zaslugama za njeno popularisanje u Evropi i u svetu uopšte.

Zanimanje za duhovnu baštinu južnih Slovena počelo je kod Nemaca, dabome, sa Herderom. Geteov prevod *Hasanaginice* samo ga je pojačao. Svoju kulminaciju ono je dostiglo u radovima Jakoba Grima, utemeljivača nemačke filologije.

Herderovom i Savinijevom učniku (a posredno i Morhofovom), Grimu su prva obaveštenja o literaturi sa slovenskog juga došla, ipak, preko Johanesa fon Milera. Njegovo kasnije, i doživotno, živo interesovanje za srpsku narodnu književnost, a posebno za poeziju, uslovljeno je njegovim poznanstvom sa Kopitarom i Vukom. Kako su samo ta tri gorostasa divno sarađivala! Jedan Slovenac, jedan Nemaac i jedan Srbin. Bolje no da su bili braća rođena! Tako je uvek kad se nađu - srodne duše.

I Kopitar i Grim tragali su za čovekom Vukova kova. I - našli su ga! Ali, i Vuk je